

Risale-i Nur

Penceresinden Müsbet ve Menfi Hareket

Cüneyt Gökçe

(Yrd. Doç. Dr. Harran Ü. İlahiyat Fak.)

Bediüzzaman “son ders” olarak nitelediği muhaveresinde “Bizim vazifemiz müsbet hareket etmektir. Menfi hareket değildir. Rıza-yı İlahîye göre sırf hizmet-i imaniyeyi yapmaktır, vazife-i İlahîyeye karışmamaktır. Bizler âsâyîşi muhafazayı netice veren müsbet iman hizmeti içinde her bir sıkıntıya karşı sabırla, şükürle mükellefiz.” demektedir.¹

Aslında, sadece bu paragraf dahi göz önünde bulundurulursa, Bediüzzaman’ın “müsbet hareket”e çok özgün bir anlam yüklediği anlaşılacaktır. Buradaki unsurlar maddeler halinde ifade edilecek olsa şu tespitler yapılabilir:

- a) Müsbet hareket, ispat edilebilen; hikmet ve amacı izaha kabil olan, hayali değil gerçeğe muvafık bulunan davranıştır.
- b) Müsbet hareket, vazife şuuru içerisinde yapılan eylemdir.
- c) Müsbet hareket, muktaza-yı hale mutabık davranmaktır.
- d) Müsbet hareket, delilden uzak durmamaktır.
- e) Müsbet hareket, gerçek tevekküldür; yani, sebeplere başvurduktan sonra sonucu bütünüyle ama samimiyetle Allah’a havale etmektir.
- f) Müsbet hareket, kainatta cereyan hiçbir hadisenin başı boş olmadığına inanmak ve küllî iradeye teslim olmaktır.
- g) Müsbet hareket, yerine göre sabırdır, yerine göre şükürdür, yerine göre direniştir.
- h) Müsbet hareket, hizmet şartlarını oluşturmak ve delile dayalı, akli

Müsbet hareket,
"neyi, nerde, ne
zaman ve nasıl?"
yapabilmeyi
başarmaktır.

Menfi hareket,
"neyi, nerde, ne
zaman ve nasıl?"
yapabileceğini
bilmemektir.

ve mantığı izahlarla iman hizmeti yapmaktır.

- i) Müsbet hareket, ölçülü ve itidalli olmaktır.
- j) Müsbet hareket, teslimiyetçi olup "suya-sabuna dokunmama" de-ğildir.
- k) Müsbet hareket, "neyi, nerde, ne zaman ve nasıl?" yapabilmeyi başarmaktır.

Şu halde:

- a) Hikmet ve amacı belli olmayan davranışlar, menfi, yani nefyedilen, kabul görmeyen davranışlardır.
- b) Bilinçsizce yapılan hareketler menfi hareketlerdir.
- c) Muktaza-yı hale aykırı olan davranışlar menfidir, kabul görmez
- d) Delilsiz iddialar ve iddialaşmalar menfidir
- e) Sebeplere baş vurmadan cahilane yapılan ve İslam anlayışındaki tevekkülü yansıtmayan, samimiyetten yoksun eylemler menfidir.
- f) Kainattaki hadiseleri başıboş zannetmek menfi bir yaklaşım tarzıdır
- g) Sabır gösterilecek makamda tehevvüre kapılmak, şükür makamında gafil davranmak menfi bir harekettir.
- h) Her şeyin aslı ve esası olan iman hizmetini küçümsemek, menfi bir davranıştır.
- i) Sırat-ı müstakim en doğru yol olduğuna göre ifrat ya da tefrit burcunda yer almak menfi bir özelliktir.
- j) Menfi hareket, sadece muhalefet olsun diye her aşama ve alanda itiraz cephesinde yer almaktır.
- k) Menfi hareket, "neyi, nerde, ne zaman ve nasıl?" yapabileceğini bilmemektir.

Buna göre, mesela:

- 1- Esarete Rus kumandanı için kıyam etmemek müsbet harekettir.
- 2- Lise öğrencilerine : "Muallimlerinizi değil, okuduğunuz fenleri dinleyiniz" tavsiyesi müsbet bir harekettir.
- 3- Millet meclisinde, bildiri neşredip "Paşa, paşa! Namaz kılmayan haindir, hainin hükmü merduttur" haykırışı müsbet bir karardır.
- 4- Harbe iştirak etmesi müsbet bir harekettir.
- 5- "Şeriatın bir hakikatine bin ruhum olsa feda ederim" şeklinde meydan okuması müsbet bir harekettir.
- 6- Aynı zamanda Nebevî bir sünnet olan "Hataları yüze vurmamak" müsbet bir yaklaşımdır.
- 7- En zor şartlar altında dahi ümidi kaybetmeme müsbet bir tarzdır.
- 8- Namaz kıldıktan sonra tekrar refakatçi jandarmalara dönüp "vazifenizi yapınız; kelepçeleri takınız" talimatını vermesi müspet bir harekettir.